

[Undervisningsministeren.]

mulighed for at etablere kelderarealer i forøget omfang, mulighed for øget koncentration og større frihed i disponeringen af bygninger og rum.

Det modificerede konkurrenceprojekt skulle derfor give samme bygningsmæssige mulighed for at realisere tanken om et uddannelsescenter som det oprindelige projekt.

Regeringen lægger afgørende vægt på dette forhold, og man har derfor anmodet arbejdsgruppen om sammen med de projekterende teknikere at videreføre arbejdet, således at der tilvejebringes en generalplan for det kommende byggeri baseret på det modificerede projekt. Denne generalplan vil foreligge i løbet af forsommeren 1970.

Det første tilløb til en realisering af centertanken i Odense er allerede gjort, idet Den sociale Højskole og Tietgenskolens handelshøjskoleafdeling har lokalfællesskab med Odense universitet, og det forudsættes, at dette udbygges i takt med den forestående udvidelse af de midlertidige bygninger.

Der foreligger også konkrete planer om etablering af lokaler for Det fynske Musikonservatorium i forbindelse med universitetsbyggeriet, og på længere sigt vil en række andre uddannelser komme ind i billedet.

Centertanken er imidlertid under stadig udvikling. Et underudvalg under planlægningsrådet for de højere uddannelser forventes i løbet af kort tid at afgive en betænkning vedrørende organisation og administration af uddannelsescentre. Udvalget har bl. a. haft til opgave at redegøre for, hvorledes opbygningen af et center omkring Odense universitet kan gennemføres. Jeg håber meget, at denne betænkning kan bidrage til en afklaring af de mange problemer, som stadig står uløst på dette felt.

I forbindelse med centertankerne vil jeg også gerne omtale forholdet over for det tilgrænsende bysamfund. Det er meget vigtigt, at planerne for universitetscentret i videst muligt omfang koordineres med planerne for udviklingen på andre områder. Med henblik herpå er der etableret et samarbejde med Odense kommune, som har planer om at opbygge et både kommercielt og administrativt center på de arealer, der grænser op til universitetsarealerne mod øst.

Det vil utvivlsomt være af værdi for begge parter, at disse centerplaner sammenpasses i videst muligt omfang.

Som det fremgår af arbejdsgruppens rapport skulle de første permanente bygninger på universitetsarealet kunne tages i brug i 1973, hvilket er noget senere, end man tidligere regnede med. Også på dette punkt er det imidlertid lykkedes at finde en løsning, så man kan undgå forskydning i den forventede studentertilgang, idet der regnes med opførelse af yderligere midlertidige bygninger på ca. 4.700 m² til afbødning af forsinkelsen.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg med disse ord anbefale forslaget til det høje folketsings villige behandling.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om lån til håndværk og mindre industri.

Forslaget betegner en videreførelse og ajourføring af en lovgivning, som her i landet har mangeårig tradition, og som har haft betydning til fremme af initiativ inden for en produktionssektor, som er betydningsfuld for vor samfundsøkonomi. Fra oprindelig at have et vist præg af social foranstaltning har sigtet med lovgivningen gennem årene ændret sig og navnlig siden efterkrigsårene fået karakter af en egentlig erhvervsfremmende foranstaltning.

Den position, håndværket og den mindre industri indtager i dag, viser, at erhvervsgruppen har formået at placere sig som en økonomisk og beskæftigelsesmæssig betydningsfuld faktor, og selv om vi i dag må konstatere stærke tendenser til koncentration, vil de mindre virksomheder fortsat udgøre et vigtigt element i vor samfundsøkonomi. Den hastige omstilling i vor erhvervsstruktur, som vi oplever den i dag, og som vi vil komme til at opleve i ikke ringere grad i kommende år, må nødvendigvis rejse en række spørgsmål om de mindre virksomheders fremtid og evne til at tilpasse sig fremtidens vilkår.

Håndværkets og den mindre industris forhold er indgående behandlet i håndværkerkommissionens betænkning. Kommissionens konklusion gør det klart, at håndværk og mindre industri fortsat vil udgøre en

[Handelsministeren.]

væsentlig bestanddel af vort erhvervsliv, men at disse virksomheder produktions teknisk, administrativt, organisatorisk og afsætningsmæssigt står over for en krævende omstillingsproces, som i givne situationer kan stille sådanne særlige krav til den enkelte virksomheds kapitalbehov, at en vis bistand fra det offentliges side ud fra en samfundsmæssig betragtning kan vise sig hensigtsmæssig.

Håndværkerkommissionen har derfor i sin betænkning stillet forslag om, at den bevilling på 10 mill. kr. årligt, der nu står til rådighed for statens långivning til håndværk og mindre industri, forhøjes med 10 mill. kr. til 20 mill. kr.

Lovforslaget følger på dette punkt håndværkerkommissionens forslag, dog med den modifikation, at bevillingen for finansåret 1970-71 kun forhøjes med 5 mill. kr., således at forhøjelsen med 10 mill. kr. først får virkning fra og med finansåret 1971-72. Denne trinvise udbygning må ikke tages som et udtryk for, at jeg ikke finder en forhøjelse med 10 mill. kr. rimelig, men er en konsekvens af den almindelige tilbageholdenhed over for nye statsudgifter, som regeringen anser det for nødvendigt at tilstræbe.

Stiller man udlånsbeløbet i relation til industriens og håndværkets samlede årlige investeringer, og tager man yderligere prisudviklingen i betragtning samt nutidens krav til hensigtsmæssige produktionslokaler og effektiv maskinudrustning også for de mindre virksomheders vedkommende, må forhøjelsen af udlånsrammen som foreslået siges at holde sig inden for beskedne rammer. På den anden side kunne man spørge, om der overhovedet er behov for, at der ydes lån af staten i det begrænsede omfang, der her er tale om. Jeg vil hertil sige, at meningen med lovforslaget ikke er, at håndværk og mindre industri skal have en præferencestilling på kapitalmarkedet, men at man i samfundets interesse kan hjælpe med til, at en mindre virksomhed, der viser særlig fremdrift og initiativ, kan få sine anlægsinvesteringer finansieret i tilfælde af, at den almindelige kapitalformidling ikke helt måtte slå til.

Inden for rammerne af den hidtidige bevilling på 10 mill. kr. har det ikke været muligt i alle tilfælde at tilgodese velmoti-

verede ansøgninger og heller ikke altid at tilgodese dem i den udstrækning, det ud fra en økonomisk betragtning ville have været ønskeligt.

I de seneste år har loven været administreret således, at statslånet højst kunne udgøre 30 pct. af den pågældende anlægsudgift, dog højst 125.000 kr. Den gennemsnitlige størrelse af udlånene har ligget på godt 50.000 kr. Ved at forhøje bevillingen bliver det muligt dels at tilgodese nogle flere andragender, dels at medvirke til løsning af noget større projekter.

Også for håndværk og den mindre industri gælder det, at virksomhederne i mange tilfælde må vokse sig større for at kunne producere effektivt og hævde sig i konkurrencen, hvorfor det er ønskeligt, at loven kan medvirke til gennemførelse af noget større projekter end hidtil, således at man kan komme op på lån på omkring et par hundrede tusinde kroner.

Håndværkerkommissionen har tillige stillet forslag om, at lov nr. 229 af 3. juni 1967 om garantier for lån til industrivirksomheder ændres, således at denne lov også kan finde anvendelse på håndværk og mindre industri.

Det er imidlertid min opfattelse, at en sådan ændring ikke for tiden er påkrævet, idet en gennemførelse af det nu fremsatte forslag til ændring i håndværkerlånelloven vil bevirke, at man kan tilgodese større projekter end hidtil ved lånefinansiering, hvortil kommer, at grænsen mellem håndværk og mindre industri på den ene side og egentlig industri på den anden side er flydende. Da administrationen af både håndværkerlånelloven og industrigarantiloven er henlagt til direktoratet for egnsudvikling, vil det være muligt at administrere således, at det enkelte projekt henføres til den lovgivning, som ud fra en konkret vurdering må anses for mest hensigtsmæssig.

Efter den gældende lov forrentes de af staten ydede lån med 6 pct. p. a. Efter lovforslaget forhøjes rentefoden til 7½ pct., hvilket ligeledes er i overensstemmelse med det af håndværkerkommissionen stillede forslag. Set på baggrund af renteutviklingen fremtræder en rentefod på 7½ pct. fortsat som en favørrente, hvis berettigelse kan give anledning til diskussion. Jeg vil

[Handelsministeren.]

imidlertid lægge vægt på, at lånene som tidligere kan ydes med en vis rentefavør i forhold til markedets almindelige rente, således at lånene gøres attraktive. Min stilling hertil bygger på den iagttagelse, at man herved i højere grad, end det ellers ville være tilfældet, får kontakt mellem en række virksomheder og de teknologiske institutter, hvis vurdering ikke blot af det konkrete foreliggende projekt, men også af virksomhedens samlede forhold kan føre til væsentlige forbedringer i virksomheden og dens drift. Hertil kommer, at man gennem det i forbindelse med lånets ydelse foreskrevne regnskabstilsyn gennem de teknologiske institutter får mulighed for at etablere en løbende kontakt med virksomhederne. Håndværkerkommissionen har da også — efter min opfattelse med rette — fremhævet det værdifulde i det konsultative element, der er forbundet med låneordningen.

Som noget nyt indfører lovforslaget, at der af de ydede låns hovedstol skal svares et bidrag på 0,2 pct. p. a. til dækning af statens administrationsudgifter. Under forelæggelsen af forslag til lov om Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning udtalte den daværende finansminister, at der ved fremtidige lovrevisioner burde søges skabt hjemmel til, at hypotekbankens administration af statens udlån i videst muligt omfang finansieres gennem debitorbidrag. Regeringen har tiltrådt dette synspunkt. Uanset administrationsbidraget vil lån i henhold til lovforslaget stadig være fordelagtige for låntageren.

Endelig stilles der forslag om væsentlige ændringer i den administrative organisation og sagsbehandling. Hensigten hermed er at forenkle og effektivisere sagerens behandling. Den enkelte låneansøgning har hidtil skullet passere flere led — dels lokale håndværkerrepræsentanter eller de teknologiske institutter, dels det rådgivende låneudvalg — for først derefter at komme til endelig afgørelse i direktoratet for egnsudvikling. Fremtidig vil sagsbehandlingen i så vid udstrækning som muligt foregå i direktoratet, dog således, at dette, hvor man måtte finde det nødvendigt, lader sagerne forbehandle i de teknologiske institutter. Herved kan man undlade forbehandling hos de lokale håndværkerrepræsentanter. Samtidig erstat-

tes håndværkerlåneudvalget med et udvalg, hvis hovedopgave bliver at være rådgivende ved fastsættelsen af de principielle retningslinjer for lovens administration og sagsbehandlingen, og som derudover kan være rådgivende ved behandlingen af konkrete sager, hvor disse måtte rejse principielle problemer.

Gennem denne forenkling af administrationen skulle det være muligt at afkorte den ofte lange tid, der er gået, indtil sagerne har kunnet afgøres.

Konsekvenserne for administrationen af denne lov vil næppe blive store. Måske kan der blive tale om en meget begrænset personaleforøgelse, hvis den samlede sagstilkning vokser. Omkostningerne ved den forberedende sagsbehandling vil nok stige noget, idet man må regne med, at der vil fremkomme flere ansøgninger, og at de teknologiske institutter inddrages i sagerne i noget større omfang end tidligere.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale dette til folketingets velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Jeg tillader mig herved at forelægge folketinget *forslag til lov om offentlige indsamlinger*.

Forslaget, der er tænkt som en afløsning af lov nr. 178 af 16. maj 1934 om offentlige indsamlinger, skal ses på baggrund af den diskussion om justitsministerens diskretionære adgang til at skønne over indsamlingers ønskelighed, som er blusset op med mellemrum gennem de senere år.

Det har som forsvar for den gældende ordning været anført, at der uden en adgang til at begrænse antallet af indsamlinger ville ske en meget væsentlig stigning i indsamlingernes antal, og at man ville stå over for mange indsamlinger, hvis formål ikke kunne siges at have almen interesse.

Der er hertil grund til at bemærke, dels at det normalt er forbundet med et så stort arbejde at iværksætte en indsamling, at man næppe vil iværksætte en sådan, medmindre der føles et ægte behov for den, dels at det formentlig er en helt utidssvarende forestilling, at offentlige indsamlinger bør vedrøre egentlig almene formål. Det føles tværtimod helt urimeligt, at en række